

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 lipca 2016 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r dla S. Z. (1), jako podstawę wymiaru przyjęto kwotę 2893,14 zł, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 236,97 % (wyliczony za lata 1989 – 1998), z uwzględnieniem 273 miesięcy okresów składkowych, 48 miesięcy okresów nieskładkowych, współczynnika proporcjonalnego wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 83,03%, 24 % kwoty bazowej – 293,01 zł, średniego dalszego trwania życia – 209 miesięcy. Kapitał początkowy wyniósł 246.638,81 zł.

/decyzja – k. 141/

W dniu 11 sierpnia 2016 roku S. Z. (1) wniósł odwołanie od decyzji z dnia 12 lipca 2016 r, domagając się uchylecia decyzji i wydania nowej poprawnej, podnosząc, iż w poprzedniej prawomocnej decyzji dotyczącej ustalenia wysokości kapitału początkowego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 238,08 %, a organ rentowy zaskarżoną decyzją bez żadnego uzasadnienia dokonał zmiany wskaźnika wysokości podstawy wymiaru oraz podstawy wymiaru kapitału początkowego.

/odwołanie – k. 2/.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania od tej decyzji, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji, podnosząc, że dokonano korekty podstawy wymiaru kapitału początkowego, tj. nie przyjęto kwot z Zakładowego Funduszu N. za lata 1985 - 1989 wykazanych w zaświadczeniu RP – 7 z dnia 27 lipca 2002 r, ponieważ od tych składników wynagrodzenia nie było obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne.

/ odpowiedź na odwołanie – k. 51 / .

Decyzją z dnia 14 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał S. Z. (1) emeryturę od dnia 12 lipca 2016 roku, czyli od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalono:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 410649,99 zł
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 846148,22 zł
- sumę kwot pobranych emerytur – 29297,60 zł,
- średnie dalsze trwanie życia – 208,50 miesięcy,

Wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy wynosi 5887,29 zł .

/ decyzja – k. nien . akt ZUS/ .

W dniu 11 sierpnia 2016 r wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie oraz zobowiązanie organu rentowego do wydania nowej poprawnej decyzji, podnosząc, że została wydana na podstawie nieprawomocnej decyzji z dnia 12 lipca 2016 r o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

/ odwołanie – k. 2 akt VIII U 2042/16/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji, ponosząc, że dokonano korekty podstawy wymiaru kapitału początkowego, tj. nie przyjęto kwot z Zakładowego Funduszu N. za lata 1985 - 1989 wykazanych w zaświadczeniu RP – 7 z dnia 27 lipca 2002 r, ponieważ od tych składników wynagrodzenia nie było obowiązku odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne.

/odpowiedź na odwołanie – k. 3 akt VIII U 2042/16/

Postanowieniem z dnia 5 września 2016 sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/ postanowienie – k. 6 akt VIII U 2042/16/

Na rozprawie w dniu 8 listopada 2016 r wnioskodawca oświadczył, że sporny jest wyłącznie 1989 rok.

/e – prot . 00:18:12/

Na rozprawie w dniu 16 grudnia 2016 r wnioskodawca oświadczył, że nie kwestionuje braku możliwości uwzględnienia wypłaty trzynastki w podstawie wymiaru, wskazał, że przedmiotem sporu jest ponowne przeliczenie wysokości kapitału początkowego pomimo nie składania wniosku w tym zakresie, na jego niekorzyść.

/e- prot . 00:23:15/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. Z. (1) był zatrudniony w Szkole Policealnej (...) Służb (...) w Ł. w okresie od 1 września 1981 r do 24 czerwca 1992 r, na stanowisku nauczyciela.

W dniu 27 maja 2002 r zostało wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu przez Szkołę Policealną (...) Służb (...) w Ł., z którego wynikała wypłata na rzecz S. Z. (1) w latach 1985 do 1990 tzw. „13”. Za rok 1989 miała być wypłacona z tego tytułu 274.570 zł. Jako łączną kwotę wynagrodzenia za ten rok wykazano kwotę 3.565.835 zł.

/zaświadczenie – k. nienum . akt ZUS/

Na kartach wynagrodzeń wypłata z tytułu „13” była umieszczona pod pozycją (...). W karcie wynagrodzenia za 1989 r pod pozycją (...) widnieje kwota 52.643 zł („13” za 1988 r.) W karcie wynagrodzeń za 1990 brak jest kwoty 274.570 zł pod poz. (...).

/kserokopie kart wynagrodzeń – k. 79 – 81/

Decyzją z dnia 16 marca 2010 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. , ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy obliczono na kwotę 229.170,59 zł., z uwzględnieniem **wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 238,08%. Podstawa wymiaru kapitału** początkowego została obliczona na kwotę **2906,69 złotych**. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego uwzględniono 248 miesięcy okresów składkowych i 48 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 79,89% i posłużył on do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 złotych. Kapitał początkowy ustalono mnożąc 24% kwoty bazowej, czyli 293,01 złotych przez współczynnik 79,89% oraz pomnożenie 1,3% podstawy wymiaru kapitału w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów składkowych i pomnożenie 0,7% podstawy wymiaru emerytury w wysokości 2906,69 złotych za każdy

rok okresów nieskładkowych, a następnie dodanie obliczonych w ten sposób poszczególnych kwot, co dało wynik w wysokości 1096,51 złotych. Tak obliczoną wartość pomnożono przez liczbę miesięcy średniego dalszego trwania życia, co pozwoliło na ustalenie wartości kapitału początkowego w kwocie 229.170,59 złotych.

/ decyzja – k. 57 akt kapitałowych ZUS/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia za lata 1989 – 1998 . Za rok 1989 r jako zarobki – dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wykazano kwotę 3.565.835 zł.

/ obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiar u kapitału początkowego – k. 59 akt kapitałowych ZUS/ .

Decyzją z dnia 17 grudnia 2010 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy obliczono na kwotę 238.038,46 zł. **Podstawa wymiaru kapitału** początkowego została obliczona na kwotę **2906,69 złotych, ustaloną decyzją z dnia 16 marca 2010 r.** Do ustalenia wysokości kapitału początkowego uwzględniono 260 miesięcy okresów składkowych i 48 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 81,48% i posłużył on do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 złotych. Kapitał początkowy ustalono mnożąc 24% kwoty bazowej, czyli 293,01 złotych przez współczynnik 81,48% oraz pomnożenie 1,3% podstawy wymiaru kapitału w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów składkowych i pomnożenie 0,7% podstawy wymiaru emerytury w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów nieskładkowych, a następnie dodanie obliczonych w ten sposób poszczególnych kwot, co dało wynik w wysokości 1138,94 złotych. Tak obliczoną wartość pomnożono przez liczbę miesięcy średniego dalszego trwania życia, co pozwoliło na ustalenie wartości kapitału początkowego w kwocie 238 038,46 złotych.

(decyzja – k. nienum . akt kapitałowych ZUS)

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2011 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., ustalił, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy obliczono na kwotę **247.556,32 zł.** **Podstawa wymiaru kapitału** początkowego została obliczona na kwotę 2906,69 złotych, ustaloną decyzją z dnia 17 grudnia 2010 r. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego uwzględniono 273 miesiące okresów składkowych i 48 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 83,03 % i posłużył on do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 złotych. Kapitał początkowy ustalono mnożąc 24% kwoty bazowej, czyli 293,01 złotych przez współczynnik 83,03% oraz pomnożenie 1,3% podstawy wymiaru kapitału w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów składkowych i pomnożenie 0,7% podstawy wymiaru emerytury w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów nieskładkowych, a następnie dodanie obliczonych w ten sposób poszczególnych kwot, co dało wynik w wysokości 1184,48 złotych. Tak obliczoną wartość pomnożono przez liczbę miesięcy średniego dalszego trwania życia, co pozwoliło na ustalenie wartości kapitału początkowego w kwocie 247.556,32 złotych.

(decyzja – k. 123 akt kapitałowych ZUS)

W dniu 30 czerwca 2014 r S. Z. złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. nienum . akt ZUS)

Decyzją z dnia 30 lipca 2014 r ZUS I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 o emeryturach i rentach z FUS, z uwagi na niewykazanie wymaganego 15 letniego okresu pracy nauczycielskiej, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(decyzja – k. nienum . akt ZUS)

W dniu 15 lipca 2015 r S. Z. złożył wniosek o emeryturę częściową.

(wniosek – k. nienum akt ZUS)

Decyzją z dnia 5 października 2015 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., ustalił, z urzędu ponownie wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy obliczono na kwotę **247.556,32 zł. Podstawa wymiaru kapitału** początkowego została obliczona na kwotę 2906,69 **złotych, ustaloną decyzją z dnia 6 kwietnia 2011 r.** Do ustalenia wysokości kapitału początkowego uwzględniono 273 miesiące okresów składkowych i 48 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 83,03 % i posłużył on do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 złotych. Kapitał początkowy ustalono mnożąc 24% kwoty bazowej, czyli 293,01 złotych przez współczynnik 83,03% oraz pomnożenie 1,3% podstawy wymiaru kapitału w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów składkowych i pomnożenie 0,7% podstawy wymiaru emerytury w wysokości 2906,69 złotych za każdy rok okresów nieskładkowych, a następnie dodanie obliczonych w ten sposób poszczególnych kwot, co dało wynik w wysokości 1184,48 złotych. Tak obliczoną wartość pomnożono przez liczbę miesięcy średniego dalszego trwania życia, co pozwoliło na ustalenie wartości kapitału początkowego w kwocie 247.556,32 złotych.

(decyzja – k. 129 akt kapitałowych ZUS)

Decyzją z dnia 5 października 2015 r organ rentowy na podstawie art. 26 b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS, przyznał wnioskodawcy od dnia 12 sierpnia 2015 r emeryturę częściową.

(decyzja – k. nienum . akt ZUS)

W dniu 23 lutego 2016 r S. Z. wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego oraz przeliczenie wysokości emerytury.

(wniosek – k. 130 akt kapitałowych ZUS)

Decyzją z dnia 6 lipca 2016 r ZUS I Oddział w Ł. odmówił uwzględnienia do ustalenia kapitału początkowego okresu 1.10.1971 do 31.08.1973 jako okresu składkowego.

(decyzja – k. 137 akt kapitałowych ZUS)

Odwołanie od tej decyzji toczyło się w sprawie VIII U 1844/16.

(okoliczność bezsporna)

W dniu 7 kwietnia 2016 r S. Z. złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. nienum . akt ZUS)

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2016 r organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na nieosiągnięcie wieku uprawniającego do emerytury .

(decyzja – k. nienum . akt ZUS)

W dniu 13 czerwca 2016 r S. Z. złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. nienum. akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 lipca 2016 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., ustalił, z urzędu ponownie wartość kapitału początkowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Kapitał początkowy obliczono na

kwotę **246.638,81 zł**. **Podstawa wymiaru kapitału** początkowego została obliczona na kwotę 2893,14 **złotych, do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych – 1.01.1989 do 31.12.1998 – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 236,97 %**. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego uwzględniono 273 miesiące okresów składkowych i 48 miesięcy okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 83,03 % i posłużył on do obliczenia części 24% kwoty bazowej, która wyniosła 293,01 złotych. Kapitał początkowy ustalono mnożąc 24% kwoty bazowej, czyli 293,01 złotych przez współczynnik 83,03% oraz pomnożenie 1,3% podstawy wymiaru kapitału w wysokości 2893,14 złotych za każdy rok okresów składkowych i pomnożenie 0,7% podstawy wymiaru emerytury w wysokości 2893,14 złotych za każdy rok okresów nieskładkowych, a następnie dodanie obliczonych w ten sposób poszczególnych kwot, co dało wynik w wysokości 1180,09 złotych. Tak obliczoną wartość pomnożono przez liczbę miesięcy średniego dalszego trwania życia, co pozwoliło na ustalenie wartości kapitału początkowego w kwocie 246.638,81 złotych.

(decyzja – k. 141 akt kapitałowych ZUS)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia za lata 1989 – 1998 . Za rok 1989 r jako zarobki – dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wykazano kwotę 3.291.265 zł.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 143 akt kapitałowych ZUS).

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art.24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznał S. Z. (1) emeryturę od dnia 12 lipca 2016 roku, czyli od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalono:

- kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 410649,99 zł
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 846148,22 zł
- sumę kwot pobranych emerytur – 29297,60 zł,
- średnie dalsze trwanie życia – 208,50 miesięcy,

Wysokość emerytury zgodnie z art. 26 ustawy wynosi 5887,29 zł .

(decyzja – k. nien . akt ZUS).

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną była okoliczność nie uwzględnienia przy obliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego tzw. „13” za rok 1989 r, co wpłynęło na obniżenie tego wskaźnika,

w stosunku do poprzednich decyzji kapitałowych, a w konsekwencji wpłynęło na obniżenie wysokości kapitału początkowego i emerytury.

Wnioskodawca kwestionował także okoliczność, iż organ rentowy wydał decyzję kapitałową, bez jego wniosku, orzekając nadto na niekorzyść w stosunku do uprzednich decyzji kapitałowych, które uwzględniały wypłatę „13” za 1989 r przy obliczaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Podnosił także, że poprzednie prawomocne decyzje nie zostały uchylone.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 887)

Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b.

Zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ustawy Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.

Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3.

Zgodnie z art. 173 ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat.

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

Pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r.

Drugiej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r. dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a.

Trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a. Kapitał początkowy ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego.

W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kapitał początkowy nie może ulec obniżeniu.

Zgodnie art. 174 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 r.

Przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r.

Staż ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 8, określa się w pełnych latach, z tym że jeżeli ubezpieczony ma więcej niż 6 miesięcy tego stażu ponad pełne lata, staż ten zaokrągla się w górę.

Staż ubezpieczeniowy i wymagany staż, o których mowa w ust. 8, określa się w dniach, jeżeli jest to dla ubezpieczonego korzystniejsze.

Zgodnie z art. 175 ustawy ubezpieczeni oraz płatnicy składek zobowiązani są do przekazywania Zakładowi, w terminie i trybie ustalonym przez organ rentowy, dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego nie później niż do dnia 31 grudnia 2006 r. Przepisy art. 115 ust. 1-3, art. 116 ust. 5, art. 117, 121, 122 ust. 1, art. 123 9, 124 i 125 stosuje się odpowiednio.

Płatnicy składek są zobowiązani do skompletowania dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego dla ubezpieczonych, za których przekazują do Zakładu imienne raporty miesięczne, a następnie przekazania tej dokumentacji na żądanie organu rentowego i w terminie wyznaczonym przez ten organ.

Dla osób, które nie pozostają w ubezpieczeniu, kapitał początkowy ustala się na ich udokumentowany wniosek.

Ustalenie kapitału początkowego następuje w formie decyzji organu rentowego. Organ rentowy wydaje decyzję w sprawie kapitału początkowego w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r. Od decyzji organu rentowego przysługują osobie zainteresowanej środki odwoławcze określone w odrębnych przepisach.

Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Zgodnie z art. 114 prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Jeżeli prawo do świadczeń lub ich wysokość ustalono orzeczeniem organu odwoławczego, organ rentowy na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

- 1) wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo do świadczeń lub podwyższającą ich wysokość;
- 2) występuje do organu odwoławczego z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo do świadczeń nie istnieje lub że świadczenia przysługują w niższej wysokości; z wnioskiem tym organ rentowy może wystąpić w każdym czasie;
- 3) wstrzymuje wypłatę świadczeń w całości lub części, jeżeli emeryt lub rencista korzystał ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych dokumentów lub zeznań albo w innych wypadkach złej woli.

W efekcie wznowienia postępowania w trybie art. 114 zapada jedna decyzja merytoryczna, która nie musi uchylać poprzedniej decyzji – wystarczy, że zawiera nowe rozstrzygnięcie co do istoty ./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 25 września 2013 r . III AUa 1750/12/.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 5 marca 2015 r o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS /Dz. U. 2015 poz. 552/ w sprawach , w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy, o której mowa w art. 1(ustawa z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z FUS, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem – przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta.

Zgodnie z art. 15. Ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 117 ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-9 i ust. 2 pkt 1 lit. b-d, pkt 2 lit. d i pkt 4-17, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, oraz okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, mogą być uwzględnione, jeżeli zostały udowodnione dokumentami (zaświadczeniami) lub wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej bądź uznane orzeczeniem sądu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

Przypadające po dniu wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1, oraz dane o podstawie wymiaru składek i wysokości wpłaconych składek podlegają uwzględnieniu na podstawie informacji zarejestrowanych na koncie ubezpieczonego.

Do ustalania podstawy wymiaru świadczeń przyjmuje się zarobki objęte obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Oznacza to zatem, że przyjmuje się te składniki wynagrodzenia, które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących w danym okresie, podlegały składce na to ubezpieczenie.

Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r Karta Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym w okresie zatrudnienia wnioskodawcy /Dz.U, z 1982 r poz.19/ począwszy od dnia 1 stycznia 1982 r. przysługuje nauczycielom zakładowy fundusz nagród, określony w ustawie z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału zakładowego funduszu nagród oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkaniowego (Dz. U. Nr 27, poz. 150)/następnie uchylonej ustawą z dnia 10 lipca 1985 r o rocznych nagrodach z zakładowego funduszu nagród w państwowych jednostkach organizacyjnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi /Dz.U. z 1985 r nr 32 poz. 141/. Zakładowy fundusz nagród tworzy się w wysokości 3% za 1981 r. i 8,5% za lata następne.

W ocenie Sądu wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia otrzymywał nagrodę z zakładowego funduszu nagród, w oparciu o ten cytowany przepis.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy , Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 grudnia 1983 r w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników uspołecznionych zakładów pracy. /Dz. U. z 1983 nr 73 poz. 332/, obowiązującym w spornym 1989 r podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy stanowią wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, zaliczone – w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej – do wynagrodzeń osobowych (§ 1).

Zgodnie z uchwałą nr 33 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1983 r w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej /MP z 1983 r nr 15 poz. 85/ Wynagrodzenia dzielą się na:

- 1) wynagrodzenia osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe,
- 3) honoraria,
- 4) wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne,
- 5) nagrody z zakładowego funduszu nagród,
- 6) wypłaty z zysku do podziału i z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach,
- 7) rekompensaty pieniężne z tytułu wzrostu cen detalicznych.(§2)

Zgodnie z zarządzeniem nr 21 Prezesa GUS z dnia 18 maja 1984 r w sprawie klasyfikacji składników wynagrodzeń (Dz. Urz. GUS z 1984 nr 3 poz. 6) do wynagrodzeń osobowych zaliczono:

- Wynagrodzenia pracowników należne z tytułu istniejącego stosunku pracy
- Wynagrodzenia podstawowe za pracę wykonywaną w normalnym obowiązującym pracownika czasie pracy
- Wynagrodzenia zasadnicze
- Zryczałtowane wynagrodzenia kierowców samochodów osobowych
- D. stale i przejściowe za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy
- D. przyznawane ze względu na szkodliwe dla zdrowia, trudne, uciążliwe i niebezpieczne warunki pracy, ponoszenie szczególnej odpowiedzialności z uwagi na rodzaj pracy
- D. za pełnienie funkcji kierowniczych
- D. za długoletni staż pracy
- D. za posiadanie stopni naukowych
- D. za posiadanie specjalnych kwalifikacji
- D. za usytuowanie zakładu pracy
- D. za porę pracy i system organizacyjny pracy
- D. za pracę w przedłużonym normalnym czasie pracy
- Pozostałe dodatki stale i przejściowe
- Premie wypłacane periodyczne za osiągnięcia w wykonywaniu podstawowych zadań pracownika lub zespołu oraz prowizje niesamodzielne
- Wynagrodzenia za pracę nadliczbową
- Wynagrodzenia za pracę przekraczającą dobową i tygodniową normę czasu pracy oraz za nadliczbową pracę w niedziele i ustawowe dni Świąteczne wolne od pracy – wynikające z podstawowych zasad wynagradzania
- Wynagrodzenia za pracę w dodatkowych dniach wolnych od pracy wynikające z podstawowych zasad wynagradzania
- Zryczałtowane wynagrodzenia za wykonywanie czynności wchodzących

w zakres obowiązków objętych umowa o pracę w czasie przekraczającym

obowiązująca normę czasu pracy

- Wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe nauczycieli
- Wynagrodzenia płatne dodatkowo za pracę wykonywane w ramach obowiązującego pracownika wymiaru czasu pracy, ale przekraczające normalne obowiązki lub normatywy
- Wynagrodzenia za zajęcia wychowawcze i dydaktyczne nauczycieli płatne dodatkowo
- Wynagrodzenia za występy artystów ponad normę, opracowania ponadnormowe reżysera, scenografia itp.
- Dodatkowe wynagrodzenia za wykonywanie obowiązków zakładowego społecznego inspektora pracy
- Dodatkowe wynagrodzenia za szkolenie wewnątrzzakładowe oraz za prowadzenie nauki zawodu
- Dodatkowe wynagrodzenia dla zakładowego kierownika praktyk studentów i uczniów Średnich szkół zawodowych
- Dodatkowe wynagrodzenia za prowadzenie i obsługę pojazdu samochodowego przez pracownika nie zatrudnionego na stanowisku kierowcy
- Pozostałe dopłaty za prace wykonywane w ramach obowiązującego pracownika czasu pracy, ale nie należące do zakresu jego normalnych obowiązków
- Wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonywania poza obowiązującym pracownika wymiarem czasu pracy
- Wynagrodzenia za dyżury zakładowe pełnione przez pracowników służb medycznych i weterynaryjnych
- Wynagrodzenia (dodatki) za pełnienie pogotowia technicznego (domowego) lub za gotowość do pracy
- Wynagrodzenia uzupełniające wypłacane pracownikom powołanym do zwalczania epidemii
- Wynagrodzenia za wykonywanie czynności doradców technicznych w klubach

techniki i racjonalizacji

- Pozostałe wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonania poza obowiązującym pracownika wymiarem czasu pracy
- D. (dopłaty) wyrównawcze
- Wyrównanie zarobku do poziomu najniższego wynagrodzenia
- D. wyrównawcze przy wykonywaniu przejściowo innej pracy zastępczej
- D. wyrównawcze wypłacane pracownikom podejmującym pracę w nowym zakładzie wskutek likwidacji dotychczasowego stanowiska pracy
- zasiłki chorobowe i wynagrodzenia gwarantowane za czas niewykonania pracy
- Zasiłki chorobowe
- Wynagrodzenia za czas przestoju
- Wynagrodzenia za czas bezskutecznego wypowiedzenia umowy o pracę
- Wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego, restytucyjnego, dodatkowego, okolicznościowego, za dni wolne dla matek opiekujących się dziećmi do lat 14-tu
- Wynagrodzenia za czas urlopu szkoleniowego i zwolnień z pracy związanych z podnoszeniem kwalifikacji
- Wynagrodzenia za czas pełnienia niektórych funkcji społecznych, okolicznościowych zwolnień z pracy w związku z załatwianiem spraw osobistych, za czas przerw w pracy matek karmiących niemowlęta
- Wynagrodzenia pracowników tymczasowo aresztowanych
- Wynagrodzenia za płatną część czasu nie przepracowanego w związku z powołaniem pracownika do odbycia czynnej służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych
- Wynagrodzenia za tak zwany przerywany czas pracy w transporcie samochodowym
- Wynagrodzenia za dni wolne od pracy udzielone z tytułu pracy na morzu w niedzielę i święta w żegludze międzynarodowej i w rybołówstwie morskim
- Wynagrodzenia za ustawowe dni świąteczne nie będące niedzielami, wypłacone

pomimo nieświadczenia pracy

- świadczenia deputatowe
- D. węglowe lub innych środków opałowych, deputaty energetyczne
- D. środków spożywczych
- Świadczenia z tytułu należnego umundurowania
- Świadczenia z tytułu należnego mieszkania służbowego
- pozostałe świadczenia deputatowe
- Dodatkowe wynagrodzenia i świadczenia wynikające ze szczególnych przywilejów kart pracowniczych
- Dodatkowe wypłaty za staż pracy
- Ekwiwalenty pieniężne z tytułu zwrotu kosztów przejazdów urlopowych
- świadczenia na pomoce naukowe dla dzieci pracowników
- Pozostałe dodatkowe wynagrodzenia i świadczenia wynikające ze szczególnych przywilejów kart pracowniczych
- świadczenia odszkodowawcze
- Odszkodowania przysługujące w razie rozwiązania umowy o pracę
- świadczenia wyrównawcze wypłacane ze środków zakładów pracy pracownikom, którzy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu
- Wynagrodzenia (ryczałty) i świadczenia wypłacane w złotych pracownikom polskim zatrudnionym za granicą
- Inne (sporadyczne) składniki wynagrodzeń
- N. jubileuszowe, gratyfikacje
- Odprawy wypłacane przy przejściu na emeryturę
- Wypłaty z funduszu mistrza
- Jednorazowe wynagrodzenia (wyrównawcze) wypłacane w związku ze zgłoszeniem i przyjęciem projektu wynalazczego powodującego zmianę norm pracy
- Nieperiodyczne premie i nagrody za spełnienie określonego zadania bądź

za określone osiągnięcia lub za całokształt pracy pracowników

- Premie i nagrody za oszczędność materiałów, paliw, energii itp.
- Premie i nagrody za określone osiągnięcia odcinkowe wypłacane ze Środków specjalnie w tym celu tworzonych w budżecie państwa, ministerstw i innych jednostek
- Ekwiwalent za nie wykorzystany urlop
- Dodatkowe wynagrodzenie radcy prawnego z tytułu zastępstwa sadowego i arbitrażowego
- D. objazdowy przysługujący pracownikom instytucji artystycznych
- D. dla pracowników Komitetu ds. Radia i Telewizji zatrudnionych przy transmisjach i reportażach
- Pozostałe sporadyczne składniki wynagrodzeń
- Wynagrodzenia uczniów należne z tytułu umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego
- Ekwiwalenty pieniężne za praktyki zawodowe (wakacyjne) oraz za zajęcia praktyczne i specjalizujące uczniów zasadniczych i Średnich szkół zawodowych dla niepracujących
- Wynagrodzenia osób wykonujących pracę nakładczą
- Wartość robocizny wykonanej przez jednostki wojskowe i zorganizowane grupy robocze oraz wynagrodzenia uczestników zorganizowanych grup roboczych
- Wypłaty za czynności wykonywane w ramach terapii zajęciowej przez chorych oraz przez pensjonariuszy domów pomocy społecznej.

Następnie zarządzenie precyzowało kolejne rodzaje wynagrodzeń:

-WYNAGRODZENIA BEZOSOBOWE

- HONORARIA

- (...)

- NAGRODY Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU NAGRÓD

- WYPŁATY Z ZYSKU DO PODZIAŁU I Z NADWYŻKI BILANSOWEJ

W (...)

- (...)

DETALICZNYCH

Skoro zatem sporne świadczenie było wypłacane z zakładowego funduszu nagród, a stanowiło to odrębną od wynagrodzeń osobowych kategorię wynagrodzenia, brak było podstaw do uwzględnienia tego świadczenia za 1989 r w ustaleniu podstawy wymiaru zarówno kapitału początkowego jak i następnie świadczenia emerytalnego, czego ostatecznie nie kwestionował wnioskodawca. Tzw. „13” – nagroda z zakładowego funduszu nagród nie była objęta obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Na marginesie podnieść należy, że z załączonych kart wynagrodzeń nie wynika w ogóle wypłata świadczenia za 1989 rok.

Podnieść także należy, że za 1990 rok ten rodzaj świadczeń podlegał uwzględnieniu w podstawie wymiaru z uwagi na zmianę obowiązujących przepisów w tym zakresie, a mianowicie w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1999 roku w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego./Dz. U. 1993/68/330 t.j./

Zatem organ rentowy w sposób prawidłowy nie uwzględnił „13” za 1989 r zarówno przy obliczaniu wysokości wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, w konsekwencji przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego i w konsekwencji przy ustalaniu wysokości emerytury.

Wnioskodawca podnosił, że organ rentowy wydając poprzednie decyzje kapitałowe uwzględniał ten element wynagrodzenia i nie mógł wydać kolejnej, bez jego wniosku, na jego niekorzyść.

Jak wskazano wyżej, na skutek zmiany obowiązujących przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w związku z wnioskiem o emeryturę, który został złożony w dniu 13 czerwca 2016 r organ rentowy mógł z urzędu wydać decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, która stanowi jeden z elementów świadczenia emerytalnego. Natomiast z cytowanego orzecznictwa wynika również, że w takim przypadku nie ma konieczności uchylecia poprzedniej decyzji, a obowiązuje ta, która ostatnio rozstrzygnęła merytorycznie w przedmiocie świadczenia.

Nadto, jak wskazano już powyżej, stosownie do treści art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114 .

Aby skorzystać z tej instytucji w sprawie świadczeń muszą zostać przedłożone nowe dowody lub muszą zostać ujawnione okoliczności, które istniały przed wydaniem tej decyzji, a które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Twierdzenie to znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z 27 października 2009 r. (II UK 59/09, LexPolonica nr 2339930), zgodnie z którym zasadą rządzącą stosunkami prawnymi ubezpieczenia społecznego jest to, że zmiana okoliczności lub ujawnienie nowych dowodów zawsze otwiera drogę do ponownego rozpoznania sprawy. W takiej sytuacji organ ubezpieczeń społecznych ponownie rozpatruje uprawnienia, niezależnie do tego, czy ujawnione okoliczności lub przedstawione dowody prowadzą do odmowy, czy do przyznania prawa lub odpowiednio ustalenia albo uchylecia zobowiązania. W każdym wypadku organ wydaje nową decyzję, tak jakby jeszcze ostatecznie w tym zakresie nie rozstrzygał. Identycznie - tak jakby prawo lub zobowiązanie nie zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem sądowym oddalającym odwołanie od decyzji odmawiającej prawa lub stwierdzającej zobowiązanie.

W orzecznictwie dominuje pogląd, że decyzja rentowa nie ma przymiotu powagi rzeczy osądzonej (zob. wyroki SN: z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09, LEX nr 537030; z dnia z dnia 12 stycznia 2001 r., II UKN 182/00, OSNAPiUS 2002, nr 17, poz. 419 i z dnia 30 listopada 2000 r., II UKN 79/00, OSNAPiUS 2002, nr 13, poz. 317 oraz postanowienie SN z dnia 24 marca 2003 r., II UK 393/02, OSNPUSiSP 2004, nr 9, poz. 163), co oznacza, że organ

rentowy może podważyć swoją błędną decyzję przyznającą świadczenie "nabyte", pomimo niespełnienia ustawowych warunków powstania uprawnień do emerytury lub renty, a zainteresowany ponownie wystąpić z wnioskiem o to samo świadczenie, którego poprzednio mu odmówiono, jeżeli powołano się na nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji mające wpływ na ustalenie uprawnień ubezpieczeniowych. W zasadzie więc nie wchodzi tu w grę stwierdzenie nieważności decyzji rentowej wydanej w sprawie już dawniej ostatecznie rozstrzygniętej inną decyzją (art. 156 § 1 pkt 3 k.p.a.). W wyniku zastosowania instytucji ponownego ustalania prawa do emerytur/rent następuje nadzwyczajna kontynuacja postępowania w tej samej sprawie (zob. wyrok SN z dnia 15 listopada 2000 r., II UKN 41/00, Prok. i Pr. 2001, nr 6, poz. 39 i postanowienie SN z dnia 20 września 2011 r., I BU 4/11, LEX nr 1101321), w którym organ rentowy ma możliwość zniwelowania własnego uchybienia powstałego przy ustalaniu prawa do świadczenia, natomiast zainteresowany uprawniony jest do ubiegania się o świadczenie, którego mu nie przyznano, jeżeli wcześniej nie powołał się na okoliczności uzasadniające powstanie takich uprawnień. W rezultacie uchylane są zarówno korzystne, jak i niekorzystne rozstrzygnięcia dla zainteresowanego, a działania w tym obszarze zmierzają do tego, aby w obrocie prawnym nie pozostawała decyzja, na podstawie której wypłacane jest świadczenie, choć nie istnieje do niego prawo (art. 134 ust. 1 pkt 4).

Przesłankami ponownej oceny uprawnień ubezpieczeniowych są "nowe dowody" i "ujawnione okoliczności" istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego i mające wpływ na ustalenie prawa do emerytur i rent. Odnosząc się do pierwszej podstawy ponownego ustalania prawa do świadczeń lub ich wysokości, należy stwierdzić, że o ile organ rentowy nie posiada uprawnień do dokonywania niekorzystnej zmiany pierwotnej (ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość) decyzji w oparciu o odmienną (powtórna) ocenę dowodów zebranych w poprzednim postępowaniu (zob. uchwałę 7 sędziów SN z dnia 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03, OSNPUSiSP 2003, nr 18, poz. 442 z aprobowaną glosą 2 K. Ś. oraz wyroki SA: w K. z dnia 30 maja 2001 r., III AUa 2508/00, PP 2002, nr 10 i w R. z dnia 27 czerwca 2013 r., III AUa 322/13, LEX nr 1331107), o tyle wzruszenie takiego rozstrzygnięcia może być przeprowadzone w sytuacji przedstawienia nowych dowodów podważających wiarygodność uprzednio zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dowodów uzyskanych już po wydaniu decyzji ZUS, pod warunkiem jednak, że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem.

Przy czym wykorzystanie trybu ponownego ustalenia prawa do emerytur i rent w celu pozbawienia świadczenia ustalonego niezasadnie wyłącznie z powodu błędu organu rentowego jest nadmierne uciążliwe dla osoby nabywającej świadczenie w dobrej wierze (np. w związku z utratą jedyne źródła utrzymania) i nieproporcjonalne z punktu widzenia ochrony interesu publicznego wyrażającego się m.in. w oszczędnym gospodarowaniu środkami publicznymi. Wydanie przez organ rentowy przy zastosowaniu instytucji ponownego ustalania prawa do emerytur i rent decyzji odmawiającej prawa do świadczenia, nawet po wielu latach jego pobierania - w sytuacji, w której prawo do niego zostało przyznane w związku z przedstawieniem organowi rentowemu dowodów zawierających nieprawdziwe dane - nie narusza wskazań zawartych w wyroku ETPCz w sprawie M. przeciwko Polsce (wyrok SN z dnia 9 stycznia 2012 r., III UK 223/10, OSNPUSiSP 2012, nr 21-22, poz. 272 z glosą 2 K. A.).

Nie można powoływać się na prawo do świadczenia ustalonego błędną decyzją organu rentowego, która po ujawnieniu błędu została zmieniona (konsekwencja braku powagi rzeczy osądzonej decyzji organu rentowego), jeżeli nie zostały spełnione warunki, od których zależy nabycie tego prawa (zob. wyroki SN: z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 228/03, OSNPUSiSP 2004, nr 19, poz. 341 z glosą R. Babińskiej; z dnia 5 maja 2005 r., III UK 242/04, OSNPUSiSP 2006, nr 3-4, poz. 54; z dnia 4 października 2006 r., II UK 30/06, OSNPUSiSP 2007, nr 19-20 poz. 289 i z dnia 4 listopada 2009 r., I UK 141/09, LEX nr 564769). Tym samym nie działa tu zasada ochrony praw nabytych, bowiem nie obejmuje ona praw przyznanych niesłusznie. Uchybienia organu rentowego przy ustalaniu uprawnień do emerytur i rent polegać mogą na pominięciu istotnych dla danej sprawy okoliczności, od których istnienia/nieistnienia zależy stwierdzenie spełnienia/niespełnienia warunków powstania prawa do świadczeń (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 10 lipca 2003 r., III AUa 1512/03, LEX nr 151752) czy też na niewłaściwej wykładni lub zastosowaniu przepisu prawa (zob. uchwałę SN z dnia 26 listopada 1997 r., III ZP 40/97, OSNAPiUS 1998, nr 14, poz. 429 i uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z dnia 29 września 2005 r., III AUa 727/05, OSA 2007, z. 11, poz. 20). Konkludując, należy podzielić pogląd, że "ujawnione okoliczności" to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień

ubezpieceniowych (tj. przesłanki nabycia prawa do świadczeń) oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/ i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego./por. w tym zakresie komentarz do art. 114 pod red. K. Antonów, obubl. W LEX/

Nadto art. 114 stanowi podstawę prawną dla weryfikacji i wzruszalności decyzji organów rentowych, w których zawarto ustalenia pozostające w obiektywnej sprzeczności z ukształtowanym ex lege stanem uprawnień emerytalno-rentowych zainteresowanych (wyroki Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 249/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 152; 22 lutego 2010 r., I UK 247/09, LEX nr 585725; z 9 grudnia 2015 r., I UK 533/14 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 20 września 2011 r., I BU 4/11, LEX nr 1101321). Sprzeczność ta zachodzi zarówno w przypadku decyzji organu rentowego błędnie przyznających świadczenie (potwierdzających prawo do świadczenia), pomimo że prawo do niego nie powstało, jak i w przypadku decyzji błędnie odmawiających realizacji prawa do świadczenia, przysługującego z mocy prawa ubezpieczonemu. Niezgodność ta może powstać także na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego. Eliminacja tych sprzeczności stanowi uzasadnienie dla ponowienia postępowania zakończonego ostateczną decyzją organu rentowego, której rozstrzygnięcie jest niezgodne z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną ubezpieczonego. W ponawianym postępowaniu organ rentowy dąży do ustalenia, czy popełnione uchybienia (przede wszystkim w zakresie prawa materialnego ale także procesowego) lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń, od których zależy potwierdzenie uprawnienia ubezpieczonego do określonego świadczenia.

Prawidłowa wykładnia obowiązującego przepisu, odmienna od przyjmowanej uprzednio, jest nową okolicznością. Ujawniona po uprawomocnieniu się decyzji stanowi podstawę do wznowienia postępowania. Ustalenie w toku postępowania, zapoczątkowanego kolejnym wnioskiem ubezpieczonego o przyznanie prawa do emerytury, obiektywnej niezgodności wcześniejszej decyzji organu rentowego z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami, dotyczącymi przesłanek nabycia prawa objętego wnioskiem, upoważnia organ do wzruszenia decyzji organu rentowego korzystającej z przymiotu ostateczności./por. w tym zakresie wyrok i uzasadnienie SN z dnia 17 sierpnia 2016 . I UK 333/15/

Mając na względzie powyższe rozważania, w ocenie Sądu w wyniku aktualnej decyzji organu rentowego nie doszło do naruszenia praw nabytych wnioskodawcy, gdyż wnioskodawca aktualnie wystąpił z wnioskiem o nowe świadczenie w postaci emerytury w związku z osiągnięciem wymaganego wieku, zatem organ rentowy na nowo ustalił zarówno prawo jak i wysokość świadczenia. Poprzednie decyzje kapitałowe stanowiły podstawę do ustalenia emerytury częściowej.

Nadto wnioskodawca przedstawił dokument RP7, z którego wynikała nieprawidłowa informacja co do tego, że „13” były podstawą do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, a nadto, z kart wynagrodzeń nie wynikała wypłata świadczenia za 1989 rok.

Zatem pozostawienie decyzji kapitałowej w poprzednim kształcie byłoby sprzeczne z uprawnieniami wnioskodawcy, była ona niesłuszna w wyniku nieprawidłowego dokumentu RP -7 oraz nieprawidłowej wykładni przepisów przez organ rentowy, którą należy traktować aktualnie jako „nową okoliczność” w rozumieniu art. 114. Przepis art. 114 ustawy o emeryturach i rentach nie powinien być stosowany w taki sposób, aby ze względu na cechę ostateczności w obrocie prawnym funkcjonowały obiektywnie błędne decyzje organu rentowego.

W konsekwencji tego, że kapitał początkowy został naliczony prawidłowo, prawidłowo została ustalona także wysokość emerytury, bowiem zarzuty wnioskodawcy dotyczyły wyłącznie tego składnika emerytury.

Z tych przyczyn odwołania jako niezasadne podlegały oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Na marginesie należy podnieść, że na podstawie tego artykułu brak jest możliwości uchylenia przez Sąd I instancji zaskarżonej decyzji, o co wnosił konsekwentnie ubezpieczony.

z. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy